

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Aliedustettujen ryhmien osaaminen - kehittämisen suuntaviivoja

*Parlamentaarisen jatkuvan oppimisen uudistusryhmän kokous 9.9.2020
Erityisasiantuntija Saara Ikkela ja erityisasiantuntija Anna Toni
Opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö*

Osallistumisessa on merkittäviä ryhmien välisiä eroja

- 60 % keskitason tai hyvät perustaidot omaavista ja vain 29 % heikot perustaidot omaavista osallistuu
- 64 % 25-54-vuotiaista ja vain 35 % yli 55-vuotiaista osallistuu
- 66 % työllisistä ja vain 33 % työttömistä osallistuu

Figure 4.6. Participation gap between low and medium/high skilled adults is largest in the OECD
Adults aged 25-64 who participated in job-related education and training in the past 12 months, 20 12/20 15, %

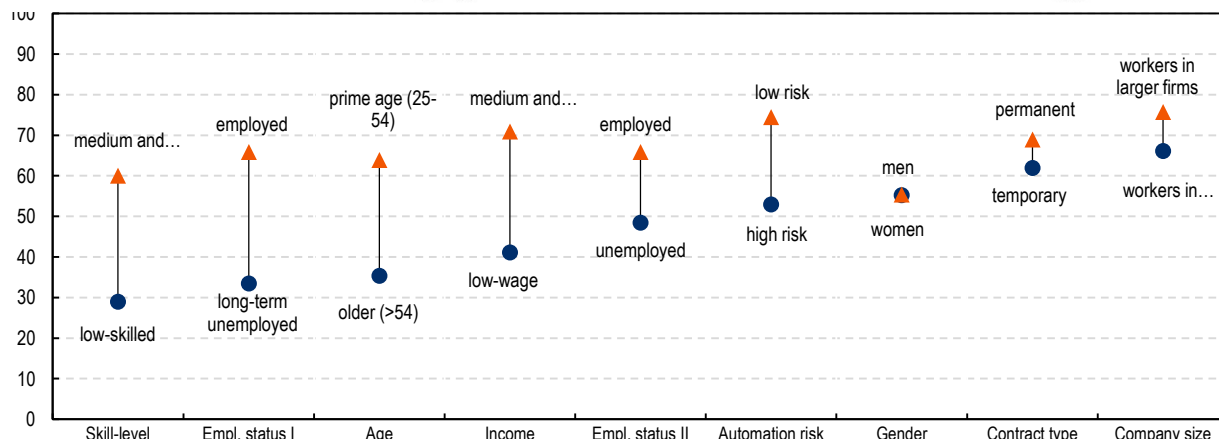
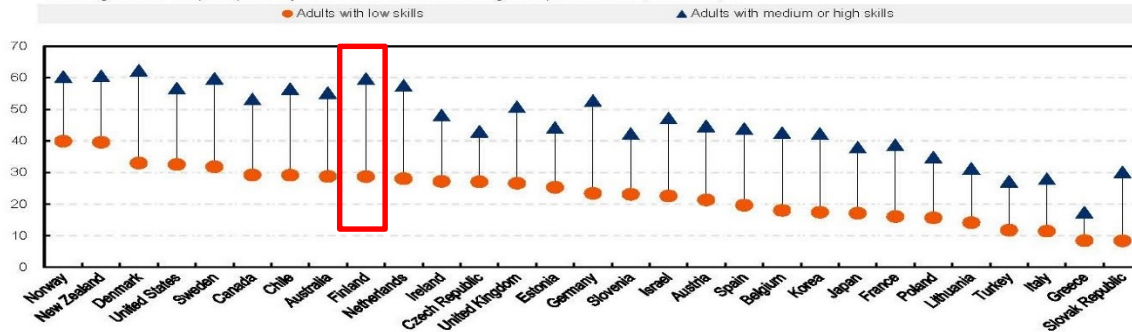

Figure 0.4. There are large participation gaps between groups

Share of adults participating in education and training, by group, 2012, %

Osallistumattomuuden taustalla useita tekijöitä

- 61 % heikkojen perustaitojen varassa olevista ei osallistunut eikä halunnut osallistua osaamisen kehittämiseen
- Matalasti koulutetuilla tai heikon lukutaidon omaavilla heikommat valmiudet opiskeluun, koulutusjärjestelmässä navigointiin ja vähemmän tietoa koulutusmahdollisuuksista
- Motivaation puutteen taustalla
 - Taipumus aliarvioida positiiviset vaikutukset tuloihin ja epäsuorat hyödyt, yliarvioida kustannuksia (vaadittava työmäärä, maksut, palkan alenema)
 - Negatiiviset kokemukset, aiemmin keskeytyneet opinnot ja oppimisvaikeudet voivat heikentää luottamusta omaan kykyihinkin
 - Lähipiirin ja ympäristön vaikutus koulutukseen hakeutumiseen ja osallistumiseen

Aliedustettuina erilaisia ryhmiä - yhtenä heikompien perustaitojen varassa olevat

Heikompien perustaitojen varassa olevilla aikuisilla on heikko lukutaito ja/tai heikot numeeriset taidot (ymmärtävät korkeintaan lyhyitä tekstejä tutuista aiheista ja/tai pystyvät tekemään yksinkertaisia matemaattisia tehtäviä)

Heikkojen perustaitojen varassa olevissa yliedustettuna

- Vanhemmat ikäluokat (yli puolet vähintään 55-vuotiaita)
- Maahanmuuttajat (yli kymmenesosa maahanmuuttajataustaisia, 44 % maahanmuuttajista heikot perustaidot)
- Henkilöt, joiden vanhempien koulutustaso heikko (vaikutus suurentunut ajan myötä, erottuu nuoremmissa ikäluokissa)
- Työvoiman ulkopuolella olevat ja työttömät
- Pienemmät tuloluokat
- Pienissä yksityisen sektorin yrityksissä työskentelevät ja yksinyrittäjät
- Työntekijät, jotka tekevät manuaalista rutiinityötä ja joissa korkeampi riski työn automatisoinnista (maatalous-, teollisuus-, rakennus-, logistiikka-, majoitus ja ravintola-aloilla työskentelevät)

OECD: Nykyisen palvelujärjestelmän haasteet ja kehittämisehdotukset aliedustettujen ryhmien näkökulmasta

Kokonaisvaltaiset neuvonta- ja ohjauspalvelut riittämättömät

- ▶ Tarvitaan tukea koulutusjärjestelmässä navigointiin ja kootusti ymmärrettävää tietoa tarjolla olevasta koulutuksesta, uraohjauksesta ja taloudellisesta tuesta
- ▶ **Suomessa tulisi kehittää kokonaisvaltaisia yhden luukun neuvonta- ja ohjauspalveluja ”one-stop-shops” ja vahvistaa TE-toimistojen resursseja**

Kohdennettu koulutustarjonta puuttuu

- ▶ Julkisesti rahoitettu koulutustarjonta on tutkintopainotteista, mikä voi vähentää tiettyjen kohderyhmien osallistumishalukkuutta.
- ▶ **Suomessa tulisi kehittää räätälöityjä ohjelmia, kuten lyhyitä motivointikoulutuksia/kursseja ja työelämän tai lähiyhteisön kontekstiin sidottuja koulutuksia.**

Hakeva toiminta on riittämätöntä

- ▶ Oman osaamisen puutteita tai osaamisen kehittämisen tarpeita ei välttämättä tunnisteta tai haluta paljastaa
- ▶ Sisäänrakennettu ajatus siitä, että koulutukseen hakeutuminen on yksilön oma valinta
- ▶ **Suomessa tulisi käynnistää hakevaa toimintaa**

Kehittämisen suuntaviivoja

Ehdotukset kehittämisen suuntaviivoiksi

1. *Osaamisen ja työllisyyden palvelujen yhdistäminen palvelee aliedustettuja ryhmiä*
2. *Nykyisiä julkisia koulutus- ja ohjauspalveluja kehitetään tukemaan paremmin aliedustettujen ryhmien osallistumista*
3. *Työelämä ja työpaikat kiinnittävät erityistä huomiota aliedustettujen ryhmien tavoittamiseen ja osaamisen kehittämiseen*
4. *Etuudet tukevat aliedustettujen ryhmien osaamisen kehittämistä*
5. *Markkinoidaan osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia ja hyötyjä aliedustetuille ryhmille*

Osaamisen ja työllisyyden palvelujen yhdistäminen palvelee aliedustettuja ryhmiä

- Tarjotaan yhden luukun ohjaus- ja neuvontapalveluja saavutettavasti ja ymmärrettävästi
- Tarjotaan tietyille kohderyhmille räätälöityjä osaamispalveluita, jotka ovat toteutukseltaan ja pedagogiikaltaan eri ryhmien tarpeisiinsa vastaavia
- Toteutetaan hakevaa toimintaa, jota toteuttaisi osaamispalveluiden tarjoajien lisäksi niiden yhteistyöverkostot
- Koordinoidaan toimintaa ja tuetaan alueellisten yhteistyörakenteiden muodostumista

Nykyisiä julkisia koulutus- ja ohjauspalveluja kehitetään tukemaan paremmin aliedustettujen ryhmien osallistumista

- Orientoivien, motivoivien, valmentavien ja perustaitoja vahvistavien opintojen tarjoaminen ennen tutkintokoulutuksen aloittamista ja tai niiden yhteydessä
- Ohjaus ja opintojen aikainen yksilöllinen tuki sekä kielitietoinen opetus oppilaitoksissa, korkeakouluissa ja muissa osaamisen kehittämispalveluissa
- TE-hallinnon ja ELYjen palvelujen kehittäminen erityisesti työttömänä olevien ja koulutuksessa aliedustettujen ryhmien osallistumis- ja osaamistason nostamiseksi
- Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen käytänteiden kehittäminen ja koordinaatio sekä tutkinnon osaa pienempien kokonaisuuksien tunnustaminen
- Ohjataan rahoituksella toimijoita tukemaan aliedustettujen ryhmien osaamisen kehittämistä
- Lisätään aliedustettujen ryhmien osaamiseen liittyvää tutkimusta ja asiantuntemusta ja luodaan aihepiiriin liittyviä moniammatillisia osaamiskeskittymiä tavoitteena lisätä eri organisaatioiden osaamista ja tietämystä aliedustetuista ryhmistä

Työelämä ja työpaikat kiinnittävät erityistä huomiota aliedustettujen ryhmien tavoittamiseen ja osaamisen kehittämiseen

- Työpaikoilla tavoitetaan aliedustettuja ryhmiä ja kannustetaan sekä ohjataan osaamisen kehittämiseen
- Integroidaan osaamisen kehittäminen työhön nykyistä paremmin.
- Käynnistetään pienten ja keskisuurten yritysten henkilöstön ja yrittäjien tavoittamiseksi ja osaamistason nostamiseksi yritys- ja yhteisöveitoisten osaamisverkostojen kokeiluja
- Kehitetään aliedustettujen ryhmien osaamista työpaikoilla

Etuudet tukevat aliedustettujen ryhmien osaamisen kehittämistä

- Osana ohjausta ja koulutuksen suunnittelua selvitetään opintojen ajaksi parhaiten sopiva etuus tai muu toimeentulo.
- Mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen työttömänä nykyistä laajemmin.
- Toimeentulo varmistetaan orientoivien, motivoivien, valmentavien ja perustaitoja vahvistavien opintojen aikana, joista ei kerry osaamis- tai opintopisteitä
- Sosiaaliturvakomitean työssä huomioidaan erityisesti aliedustetut ryhmät

Markkinoidaan osaamisen kehittämisen mahdollisuuksia ja hyötyjä aliedustetuille ryhmille

- Markkinointikampanjat koulutuksen hyötyjen ja osaamisen tunnistamisen ja kehittämisen mahdollisuuksien esiintuomiseksi

Keskusteltavaksi

Vastaavatko nämä linjausehdotukset jatkuvan oppimisen tavoitteiden saavuttamiseen?

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

**Jotta uudistus on mahdollinen,
on tärkeää löytää
yhteinen linja ja tahto.**